

Πρωτοβουλία
για το Άρθρο 12.

Τίτλος Δράσης:
«Σχολική
Ημέρα
Διαλόγου»

Τίτλος Δράσης: «Σχολική Ημέρα Διαλόγου»

(Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση)

Σύντομη περιγραφή - σκοπός

Πρόκειται για μια **δραστηριότητα διαβούλευσης** όλων των μαθητών και μαθητριών ενός δημοτικού σχολείου σε θέματα της σχολικής ζωής, τα οποία επιλέγονται από εκπαιδευτικούς αφού πάρουν τη γνώμη των παιδιών. Τέτοια θέματα μπορεί να είναι το σχολικό περιβάλλον, οι σχέσεις μας μέσα και έξω από τις τάξεις, η διοργάνωση μιας γιορτής ή μιας δράσης αλληλεγγύης, κ.α. Η δράση διεξάγεται σε δύο φάσεις: Αρχικά, μία εκπαιδευτική ώρα μέσα σε όλες τις τάξεις και στη συνέχεια κοινή συνάντηση – διαβούλευση εκπροσώπων από όλες τις τάξεις, διάρκειας δύο εκπαιδευτικών ωρών. Σε περιπτώσεις μικρών σχολείων (μέχρι 6 τάξεις) προτείνεται η δεύτερη φάση να διεξαχθεί με εκπροσώπους από όλες τις τάξεις, ενώ σε μεγαλύτερα σχολεία να γίνεται ξεχωριστά για τα παιδιά των τριών μικρών και των τριών μεγάλων τάξεων. Η διαβούλευση καταλήγει με σύνοψη - ανάρτηση των προτάσεων και κοινοποίησή τους στις τάξεις. **Σκοπός της δράσης** είναι να εμπλακεί όσο μεγαλύτερος αριθμός μαθητών/τριών σε διάλογο σχετικά με τα θέματα που αφορούν τη σχολική ζωή και μέσα από τον διάλογο να προκύψουν προτάσεις, για την υλοποίηση των οποίων τα παιδιά αναλαμβάνουν ευθύνες και πρωτοβουλίες.

Τεκμηρίωση

Η δραστηριότητα αυτή βασίζεται στις αρχές της συμμετοχικής και συνεργατικής εκπαίδευσης¹, όπου τα παιδιά μαθαίνουν να εκφράζουν τη γνώμη τους για θέματα που σχετίζονται με την οργάνωση της σχολικής ζωής, να ακούν τα άλλα παιδιά, να συζητούν και να παίρνουν αποφάσεις σε πεδία στα οποία έχουν δυνατότητα να παρέμβουν. Μέσω της δράσης ενισχύεται η αυτοπεποίθηση και η αυτοεκτίμηση των μαθητών/ριών, καλλιεργείται η αίσθηση του «ανήκειν» στη σχολική κοινότητα και προωθείται η αντίληψη και η επιδίωξη των κοινών στόχων.

Η διοργάνωση διαβουλεύσεων με παιδιά είναι μια διαδικασία που έχει αναπτυχθεί σε διάφορες χώρες του κόσμου κυρίως τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, μετά την υιοθέτηση της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού από την ολομέλεια του ΟΗΕ (στις 20.11.1989) που έχει γίνει νόμος με αυξημένη ισχύ και στην Ελλάδα (ν.2101/92). Βασίζεται στα δικαιώματα συμμετοχής που θεμελιώνονται στη Σύμβαση, ιδίως στα δικαιώματα των άρθρων 12 και 15 (το δικαίωμα των παιδιών να εκφράζουν ελεύθερα τη γνώμη τους και να συνέρχονται σε ομάδες). Η Επιτροπή Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΟΗΕ στο Γενικό Σχόλιο της ν.12 (2009)², για το δικαίωμα του παιδιού να ακούγεται η γνώμη του, εξέφρασε την ικανοποίηση της για τον αυξανόμενο αριθμό συμμετοχής ανηλίκων σε «βουλές εφήβων», δημοτικά συμβούλια παιδιών και ad hoc διαβουλεύσεις στις οποίες τα παιδιά εκφράζουν τις απόψεις τους σε διαδικασίες λήψης αποφάσεων, επισημαίνοντας ταυτόχρονα ότι υπάρχουν πολλοί ακόμη τρόποι για τη διοργάνωση διαβουλεύσεων με παιδιά σε ανοικτούς χώρους και σχολεία, προκειμένου να ακούγεται και λαμβάνεται υπόψη συστηματικά η γνώμη τους. Η πραγματοποίηση διαβουλεύσεων και η συγκρότηση συμβουλευτικών σωμάτων από παιδιά έχει επισημανθεί ως αναγκαία ενέργεια για την υλοποίηση του άρθρου 12 της ΔΣΔΠ και από το Συμβούλιο της Ευρώπης, που έχει εκδώσει ειδική Σύσταση για τα δικαιώματα συμμετοχής των παιδιών³.

Για την οργάνωση των διαβουλεύσεων με παιδιά αξιοποιούνται η ομαδοσυνεργατική προσέγγιση και η μεθοδολογία της συνεργατικής - συμμετοχικής μάθησης. Η επικρατούσα μέθοδος διεξαγωγής διαβουλεύσεων με παιδιά περιλαμβάνει δράσεις αλληλεπίδρασης και αξιοποίηση της δυναμικής της ομάδας, για να επιτυγχάνεται η δημιουργία της κατάλληλης ατμόσφαιρας που θα βοηθήσει την πιο αυθόρμητη και ειλικρινή έκφραση των παιδιών.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα έχει βασιστεί στην επιστημονική κατάρτιση και την εμπειρία των μελών της ΠΡΩΤΑ.12, σε προγράμματα αγωγής υγείας, δράσεις και

¹ Οι αρχές της συμμετοχικής και συνεργατικής εκπαίδευσης αναδεικνύονται μέσα από το έργο σημαντικών παιδαγωγών όπως οι Janusz Korczak, Celestin Freinet, Maria Montessori, A.S. Neil, Paulo Freire, κ.α.

² UN Committee on the Rights of the Child, General Comment n.12 (2009),

<https://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/docs/AdvanceVersions/CRC-C-GC-12.pdf>

³ Council of Europe: Committee of Ministers. *Recommendation CM/Rec(2012)2 of the Committee of Ministers to member States on the participation of children and young people under the age of 18.*

προτάσεις του Συνηγόρου του Παιδιού, επιμορφώσεις εκπαιδευτικών και μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας, ιδίως του πλούσιου υλικού για τα συμβούλια τάξης και σχολικής κοινότητας και γενικότερα για τα συνεργατικά σχολεία με την παιδαγωγική Φρενέ, της Παιδαγωγικής Ομάδας "το Σκασιαρχείο". Οι τεχνικές που προτείνονται έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί σε πολλά σχολεία και πρόσφατα στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος «Ζουμ στην τάξη μας και στο δικό μας σχολείο» που εγκρίθηκε ως εκπαιδευτική δραστηριότητα από το ΥΠΑΙΘ και το ΙΕΠ το έτος 2019-20, (αριθμός έγκρισης Φ.1/ΔΝ/179521/Δ7, 18-11-2019) και υλοποιήθηκε, με και χωρίς παρουσία μελών της ΠΡΩΤΑ.12 σε αρκετά σχολεία. Με την παραπάνω απόφαση εγκρίθηκε και ως εκπαιδευτικό υλικό ο οδηγός «Η συνέλευση των παιδιών: Τα πρώτα βήματα άσκησης στη δημοκρατία» που προτείνεται ως βοηθητικό εκπαιδευτικό υλικό για τους εκπαιδευτικούς που υλοποιούν τη δράση και είναι διαθέσιμος στο διαδίκτυο⁴.

Προετοιμασία των εκπαιδευτικών που συντονίζουν τη δράση

Η πραγματοποίηση της Σχολικής Ημέρας Διαλόγου συζητιέται και αποφασίζεται από τον **σύλλογο διδασκόντων**. Γίνεται συζήτηση για τα οφέλη μιας τέτοιας δράσης και το πώς μπορεί να προγραμματισθεί λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του σχολείου. Ορίζονται επίσης δύο εκπαιδευτικοί που θα είναι υπεύθυνοι για τον γενικό συντονισμό της δράσης.

Το **θέμα** πάνω στο οποίο θα δουλέψουν τα παιδιά μπορεί να είναι οποιοδήποτε θέμα απασχολεί την συγκεκριμένη σχολική κοινότητα (το σχολικό περιβάλλον, οι σχέσεις μας μέσα και έξω από τις τάξεις, η διοργάνωση μιας γιορτής ή δράσης αλληλεγγύης, κ.α.). Για την τελική διαμόρφωση του θέματος είναι απαραίτητο να ληφθεί υπόψη και η γνώμη των μαθητών, ιδιαίτερα των μεγαλύτερων τάξεων.

Για την **προετοιμασία** της δράσης συνιστάται όλοι/όλες οι εκπαιδευτικοί υπεύθυνοι των τμημάτων να μελετήσουν εκ των προτέρων προσεκτικά το σχετικό υλικό και τις δυνατότητες προσαρμογής του στις ανάγκες και στη δυναμική της τάξης τους.

Οι εκπαιδευτικοί καλούνται **να εξηγήσουν στα παιδιά**, από την προηγούμενη μέρα πριν τη διεξαγωγή της δραστηριότητας, τον σκοπό και τη διαδικασία της, επισημαίνοντας τους ότι στόχος είναι να αναδειχθούν μέσα από συζητήσεις προτάσεις για υλοποιήσιμες ενέργειες και δράσεις που θα ωφελήσουν τη σχολική κοινότητα συνολικά. Με αυτό τον τρόπο θα γίνει προετοιμασία των ίδιων των παιδιών.

Επίσης συντάσσεται ενημερωτική **επιστολή προς τους γονείς**, που είναι σημαντικό να κατανοήσουν και να υποστηρίξουν τη δράση αλλά και τις προτάσεις των παιδιών που θα προκύψουν από τη διαβούλευση.

⁴<http://www.inart12.org/index.php/el/ola-ta-nea/157-i-synelefsi-ton-paidion-ta-prota-vimata-askisis-sti-dimokratia>

Προτείνεται κάθε τμήμα να εκπροσωπηθεί στη διαβούλευση από ένα αριθμό μαθητών που αντιστοιχεί περίπου στο 1/6 ή 1/5 του συνόλου τους. Ο αριθμός αυτός θα οριστεί από τον σύλλογο διδασκόντων, ανάλογα με το μέγεθος και τα ειδικά χαρακτηριστικά του σχολείου.

Αναλυτική Περιγραφή

A. Συνελεύσεις στα τμήματα

Την Ημέρα διεξαγωγής της δράσης, αρχικά γίνονται σε όλες τις τάξεις **συζητήσεις για μία εκπαιδευτική ώρα**. Οι εκπαιδευτικοί παρουσιάζουν στα παιδιά το θέμα και ακολούθως γίνεται χωρισμός των παιδιών της τάξης με τυχαίο τρόπο σε τόσο αριθμό ομάδων όσος και ο αριθμός των παιδιών που έχει αποφασιστεί ότι θα εκπροσωπήσουν τις τάξεις. Κάθε ομάδα θα ετοιμάσει μία πρόταση, στους άξονες που αναφέρθηκαν παραπάνω, και (αν θέλει) μία αναπληρωματική.

Μετά από 15 λεπτά δουλειάς σε μικρές **ομάδες**, ξεκινά η συζήτηση των προτάσεων σε **ολομέλεια**. Τα παιδιά της τάξης κάθονται σε κύκλο και αναλαμβάνει μία ομάδα τον συντονισμό της συζήτησης, αποτελούμενη από **συντονιστή/ συντονίστρια, χρονοφύλακα και γραμματέα** πίνακα. Ένας / μία εκπρόσωπος κάθε ομάδας παρουσιάζει την πρότασή της, η οποία τίθεται σε συζήτηση και ίσως σε αναδιαμόρφωση αν υπάρχουν σχετικές προτάσεις. Ύστερα, τίθεται σε ψηφοφορία και εφόσον η πλειοψηφία συμφωνεί, εγκρίνεται για να παρουσιαστεί στην διαβούλευση με τα παιδιά των άλλων τάξεων. Σε περίπτωση που οι πρώτες προτάσεις των ομάδων δεν πάρουν όλες την έγκριση της πλειοψηφίας, εξετάζονται οι αναπληρωματικές τους.

Στη συνέχεια **επιλέγονται τα παιδιά** που θα εκπροσωπήσουν τις ομάδες τους (ένα από κάθε ομάδα) στη σχολική διαβούλευση. Η επιλογή γίνεται με κλήρωση ανάμεσα στα παιδιά που επιθυμούν να συμμετέχουν.

B. Συγκέντρωση και ομαδοποίηση των προτάσεων

Οι προτάσεις που έχουν εγκριθεί στα τμήματα αναγράφονται σε ξεχωριστά χαρτιά, με αναφορά και στο τμήμα από όπου προέρχονται, και συγκεντρώνονται από τους/τις συντονιστές/ριες εκπαιδευτικούς, οι οποίοι αναλαμβάνουν να τις ομαδοποιήσουν, σε συνεργασία με μαθητές/τριες, βάζοντας ανά 4 ή 5 ομοειδείς προτάσεις μαζί. Η ομαδοποίηση αυτή αντιστοιχεί στις ομάδες που θα δημιουργηθούν στην αμέσως επόμενη διαδικασία (βλ. παράδειγμα).

Γ. Συλλογική διαβούλευση

Στη συνέχεια καλούνται τα παιδιά στη **συλλογική διαβούλευση** που έχει διάρκεια 2 εκπαιδευτικών ωρών και διεξάγεται είτε μέσα με μια μεγάλη τάξη του σχολείου είτε σε μια αίθουσα εκδηλώσεων, ανάλογα με τον αριθμό των παιδιών. Σε περιπτώσεις των σχολείων με πάνω από 6 τμήματα, προτείνεται η διαβούλευση εκπροσώπων γίνεται σε δύο ομάδες, των τριών μικρών και τριών μεγάλων τάξεων.

Τα παιδιά κάθονται σε μεγάλο κύκλο. Οι συντονιστές εκπαιδευτικοί τους εξηγούν τη διαδικασία. Στη συνέχεια παίζονται λίγα «**παιχνίδια «ζεστάματος»**», που βοηθούν στην

χαλάρωση και δημιουργία αίσθησης ομάδας, αλλά και την εκμάθηση των ονομάτων. Αρχικά, τα παιδιά καλούνται να παρουσιάσουν ένα – ένα με το όνομά τους και με ένα χαιρετισμό, που αμέσως επαναλαμβάνονται από όλη την ομάδα. Στη συνέχεια, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να επιλέξουν όποια παιχνίδια θεωρούν πιο κατάλληλα. Προτείνονται ενδεικτικά τα παρακάτω:

1) Τα παιδιά στέκονται όρθια στον κύκλο και ένα – ένα λένε δυνατά το όνομά τους και ένα αντικείμενο που «έχουν» δεν θα πρέπει να έχει αναφερθεί από άλλο παιδί. «Είμαι ο/η και έχω ένα». Συνεχίζουν διαδοχικά και γρήγορα εκ δεξιών, μέχρι να αρχίσει το παιχνίδι να γίνεται δύσκολο!

2) Ένα παιδί κρατάει μια πάνινη μπάλα, την οποία πετάει απέναντι σε κάποιο άλλο παιδί λέγοντας «με λένε και έχω ένα (ζώο). Το παιδί που θα πάρει την μπάλα πετάει σε κάποιο άλλο λέγοντας «με λένε και έχω ένα (ζώο) που ενοχλεί το του/της (όνομα προηγούμενου). Ο στόχος είναι να θυμάσαι το όνομα και το ζώο του προηγούμενου παιδιού, ενώ το δικό σου ζώο να μην το έχει πει κανένας άλλος!

3) Η οδηγία του παιχνιδιού είναι η εξής: «Φανταστείτε ότι κρατάτε στο χέρι σας ένα αντικείμενο και θέλετε να το δώσετε σε κάποιον. Περιπατάτε στο χώρο και μόλις δοθεί ένα παράγγελμα θα πρέπει να ανταλλάξετε το αντικείμενο σας με τον/την διπλανό/ή σας, λέγοντας και το όνομά σας. Ύστερα, θα περπατήσουμε και πάλι και στο νέο παράγγελμα θα πρέπει να ανταλλάξουμε με κάποιον άλλο ή άλλη τα αντικείμενα που υποτίθεται ότι κρατάμε. Μόνο τώρα λέμε μεταξύ μας «σου δίνω το..... του/της.....». Η ανταλλαγή γίνεται μερικές φορές και ύστερα ξαναπαίζουμε σε κύκλο. Τώρα το κάθε παιδί θα πρέπει να πει το αντικείμενο που του δόθηκε στην τελευταία ανταλλαγή και το όνομα του παιδιού στο οποίο ανήκει. Τότε θα δούμε ποιο παιδί της ομάδας είχε πραγματικά δώσει αυτό το αντικείμενο»

Στη συνέχεια ξεκινά η **διαβούλευση**. Ανακοινώνονται οι ομάδες που αποτελούνται από 4 ή 5 παιδιά και χωρίζονται σε διαφορετικά σημεία της αίθουσας και δίνονται προφορικές οδηγίες.

Κάθε ομάδα παίρνει τα χαρτιά με τις προτάσεις της, γραπτές οδηγίες, ένα χαρτόνι και μαρκαδόρους. Στόχος της είναι να παρουσιάσει όλες τις προτάσεις της **μαζί** και με τα καλύτερα επιχειρήματα, αλλά και να ετοιμάσει μια εικαστική απεικόνιση της πρότασης ή των προτάσεών της. Αν θέλει μπορεί να εμπλουτίσει τις προτάσεις, αλλά θα πρέπει να κινηθεί στην ίδια θεματική ενότητα.

Ένα παιδί από την ομάδα αναλαμβάνει να γράψει τις προτάσεις της σε ενιαίο κείμενο με τη συνεργασία και των άλλων. Στη συνέχεια οι προτάσεις μπαίνουν στο χαρτόνι, με όποιο τρόπο θέλουν τα παιδιά και με ζωγραφιές. Η διαδικασία των μικρών ομάδων κρατάει περίπου 30 λεπτά.

Ακολουθεί **παρουσίαση των προτάσεων** από εκπροσώπους των ομάδων.

Οι συντονιστές εκπαιδευτικοί αναζητούν 3 εθελοντές, που δεν είναι εκπρόσωποι ομάδων, για να αναλάβουν ρόλο **συντονιστή / συντονίστριας, χρονοφύλακα και γραμματέα.**

Αν θέλουν πολλοί, γίνεται ψηφοφορία και οι 3 πρώτοι σε ψήφους αναλαμβάνουν τους ρόλους.

Κάθε ομάδα θα έχει περίπου 5 λεπτά για την παρουσίαση και για διευκρινιστικές ερωτήσεις. Αν οι ομάδες είναι πολλές μπορεί αυτός ο χρόνος να είναι συντομότερος. Ύστερα από κάθε παρουσίαση ομάδας, μπορεί κάποιος εκπρόσωπος άλλης ομάδας να σηκώσει το χέρι και να αναφέρει αν έχουν και αυτοί κάποια σχετική πρόταση. Μπορεί επίσης να ζητήσει διευκρίνιση, να πει τη γνώμη του/της ή να προτείνει αλλαγή σε κάποια πρόταση, που η ομάδα, ύστερα από μικρή σύσκεψη, αν θέλει την κάνει δεκτή. Οι εκπαιδευτικοί εξηγούν ότι ειδικά αν κάποια πρόταση φαίνεται να συναντά μεγάλες αντιρρήσεις, η ομάδα μπορεί να προτείνει την ξεχωριστή ψηφοφορία πάνω σε αυτήν, για να μην κινδυνέψουν να απορριφθούν όλες οι προτάσεις της.

Στο τέλος του 5λεπτου ή νωρίτερα αν τελειώσει η συζήτηση, γίνεται **ψηφοφορία** με ανάταση χεριών (ναι – όχι - λευκό) για το αν τα παιδιά συμφωνούν οι προτάσεις αυτές να γίνουν προτάσεις του σχολείου. Η ψηφοφορία γίνεται για το σύνολο των προτάσεων κάθε ομάδας, που έχουν ήδη παρουσιαστεί. Ο/η γραμματέας πίνακα καταγράφει συνοπτικά τον τίτλο κάθε ομάδας και τον αριθμό ψήφων που λαμβάνουν οι προτάσεις της.

Αφού ολοκληρωθεί η ψηφοφορία δημιουργείται μια **3μελής ομάδα** παιδιών που θα αναλάβουν να βάλουν όλες τις προτάσεις που εγκρίθηκαν σε ενιαίο κείμενο για να αναρτηθεί και να κυκλοφορήσει στο σχολείο. Εκεί, αν υπάρχουν παρόμοιες προτάσεις που εγκρίθηκαν θα πρέπει να ενοποιηθούν.

Στα τελευταία 10 λεπτά γίνεται **σύνοψη** των προτάσεων που έχουν περάσει και ακολουθεί η **αξιολόγηση**. Το κάθε παιδί λέει μια λέξη που του έμεινε από τη διαδικασία αυτή. Αν υπάρξει και άλλος χρόνος μπορούν να εκφραστούν και απόψεις (π.χ. για το τι πήγε στραβά, αν τα παιδιά θέλουν να ξαναγίνει κάτι τέτοιο στο σχολείο τους με άλλο θέμα, κλπ).

Δ. Ενέργειες μετά τη Διαβούλευση

Μόλις ετοιμαστεί το ενιαίο κείμενο με τις προτάσεις από την τριμελή επιτροπή μαθητών, δίνεται στους εκπροσώπους των τμημάτων για να παρουσιάσουν **στην τάξη τους** την εμπειρία τους και το αποτέλεσμα της διαβούλευσης.

Προτείνεται οι συντονιστές εκπαιδευτικοί να καταγράψουν σε δική τους **έκθεση** πώς κατά τη γνώμη τους υλοποιήθηκε η διαδικασία της διαβούλευσης, περιλαμβάνοντας προτάσεις για το μέλλον. Η έκθεσή τους μαζί με τις προτάσεις των μαθητών παρουσιάζεται στον σύλλογο διδασκόντων.

Σκόπιμο είναι να υπάρξει και ενημέρωση του συλλόγου γονέων και κηδεμόνων, όπως και συζήτηση μαζί τους για την ενδεχόμενη συμβολή τους ως προς την υλοποίηση προτάσεων.

Ακολουθεί ένα **μικρό παράδειγμα διαβούλευσης με ενδεικτικά θέματα και προτάσεις:**

Μικρό σχολείο με 6 τάξεις συζητάει ιδέες για το σχολικό περιβάλλον και τη φροντίδα του.

Από την Α' τάξη έρχονται οι ιδέες, όπως: Λουλούδια στις τάξεις, ζωγραφιές παιχνιδιών στο δάπεδο, αλλαγή κάδων σκουπιδιών, ζωγραφική σε κάποιους τοίχους

Από την Β' τάξη έρχονται οι ιδέες: Καινούριες κουρτίνες, μουσική στα διαλείμματα, αίθουσα με επιτραπέζια παιχνίδια, ζωγραφική στους κάδους σκουπιδιών

Από την Γ' τάξη έρχονται οι ιδέες: Να σβήσουμε τα γραμμένα θρανία, να αντικαταστήσουμε τις σπασμένες καρέκλες, να πάρουμε παγκάκια για την αυλή, να βάλουμε κάδο ανακύκλωσης

Από την Δ' τάξη έρχονται οι ιδέες: Περισσότερες αφίσες και ζωγραφιές στις τάξεις, καινούριες κρεμάστρες, να φτιάξουμε νέες καρέκλες και τραπέζια για την αυλή, να βάλουμε ομάδες παιδιών να μαζεύουν τα σκουπίδια που κάποιοι πετάνε.

Από την Ε' τάξη έρχονται οι ιδέες: Ντουλαπάκια στις τάξεις, γιγαντοσθόνη για προβολές βίντεο και ανακοινώσεις σε κοινόχρηστο χώρο, χώρος με παιχνίδια (π.χ. πινγκ πονγκ) για το διάλειμμα, ομάδες μαθητών να παρακολουθούν την καθαριότητα στο προαύλιο

Από την ΣΤ' τάξη έρχονται οι ιδέες: να φτιάξουμε ένα μικρό κήπο στο προαύλιο και να τον φροντίζουμε, να βάλουμε τις φωτογραφίες μας στην πόρτα κάθε τάξης, να φτιάξουμε κουτί για παλιές μπαταρίες, να φτιάξουμε σκίαστρα με παγκάκια στην αυλή.

Πιθανή ομαδοποίηση για την τελική συζήτηση:

Ομάδα 1 : Ντουλαπάκια στις τάξεις, καινούριες κρεμάστρες, να σβήσουμε τα γραμμένα θρανία, να αντικαταστήσουμε τις σπασμένες καρέκλες, καινούριες κουρτίνες (δηλαδή εξοπλισμός/υποδομή τάξης).

Ομάδα 2 : λουλούδια στις τάξεις, να βάλουμε τις φωτογραφίες μας στην πόρτα κάθε τάξης, περισσότερες αφίσες και ζωγραφιές στις τάξεις, ζωγραφική σε κάποιους τοίχους (δηλαδή εικαστικές παρεμβάσεις στην τάξη).

Ομάδα 3 : να φτιάξουμε νέες καρέκλες και τραπέζια για την αυλή, να φτιάξουμε σκίαστρα με παγκάκια στην αυλή, να πάρουμε παγκάκια, να φτιάξουμε ένα μικρό κήπο στο προαύλιο και να τον φροντίζουμε (δηλαδή ό,τι αφορά την υποδομή του προαυλίου).

Ομάδα 4 : γιγαντοσθόνη για προβολές βίντεο και ανακοινώσεις σε κοινόχρηστο χώρο, χώρος με παιχνίδια (π.χ. πινγκ πονγκ) για το διάλειμμα, μουσική στα διαλείμματα, αίθουσα με επιτραπέζια παιχνίδια, ζωγραφιές παιχνιδιών στο δάπεδο (δηλαδή, ομαδικές δραστηριότητες).

Ομάδα 5 : να φτιάξουμε κουτί για παλιές μπαταρίες, ζωγραφική στους κάδους σκουπιδιών, αλλαγή κάδων σκουπιδιών, κάδος ανακύκλωσης, ομάδες μαθητών να παρακολουθούν την καθαριότητα στο προαύλιο, ομάδες παιδιών να μαζεύουν τα σκουπίδια που κάποιοι πετάνε. (δηλαδή, καθαριότητα και ανακύκλωση).

Από τις παραπάνω ενδεικτικές ιδέες κάποιες είναι εύκολα υλοποιήσιμες και κάποιες όχι. Το ζητούμενο είναι να ξεκινήσει ένας διάλογος στο σχολείο, να γνωρίσουν τα παιδιά ότι κάποιες ιδέες ή έχουν μεγάλο κόστος ή για διάφορους λόγους δεν μπορούν να υλοποιηθούν, ενώ άλλες, με τη συνδρομή και του συλλόγου γονέων, μπορούν σιγά – σιγά να γίνουν πράξη.

